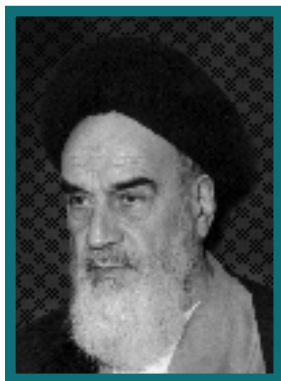

سند اسلامی شدن دانشگاهها

سند اسلامی شدن دانشگاهها

مصوبه «سند دانشگاه اسلامی» که در جلسه ۷۳۵ مورخ
۹۲/۴/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی و براساس مصوبه
شورای اسلامی شدن دانشگاهها و مراکز آموزشی به تصویب
رسیده است

اگر دانشگاه واقعا اسلامی
باشد؛ یعنی در کنار تحصیلات،
تهذیب و تعهد نیز باشد،
می تواند کشور را نجات بدهد.

دانشگاه اسلامی، دانشگاهی
است که در آن در کنار علم،
فرهنگ و تزکیه و اخلاق
و معنویت هم لازم است
در این هیچ شبهه نکنید.

تهران، خیابان فلسطین شمالی، شماره ۳۰۹
دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
تلفن: ۶۶۴۱۹۶۴۲. نمابر: ۶۶۹۷۴۵۳۵
www.sccr.ir . Email: nashr@sccr.ir

فهرست

- مقدمه..... ۷
- فصل اول - مأموریت..... ۱۱
- فصل دوم - اصول و مبانی..... ۱۳
- فصل سوم - چشم انداز..... ۱۷
- فصل چهارم - اهداف کلان..... ۱۹
- فصل پنجم - نظام فرهنگی تربیتی..... ۲۱
- فصل ششم - نظام آموزشی..... ۴۱
- فصل هفتم - نظام پژوهش و فناوری..... ۵۷
- فصل هشتم - نظام مدیریتی..... ۶۹
- فصل نهم - چهار چوب نهادی و نظام اجرایی..... ۷۵

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
دانشگاه آزاد اسلامی
نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
جهاد دانشگاهی
دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی

مصوبه «سند دانشگاه اسلامی» که در جلسه ۷۳۵ مورخ ۹۲/۴/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی و براساس مصوبه شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی به تصویب رسیده است، به شرح ذیل برای اجرا ابلاغ می‌شود:

مقدمه

دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی هر جامعه، معرّف بالاترین سطح از تفکر و علم آن جامعه محسوب می‌شوند و اصول جهان‌بینی و نظام اعتقادی و ارزشی جامعه را در خود متجلی می‌سازند و با تربیت متفکران و دانشمندان و مدیران آینده در جهت بخشیدن به حرکت‌های گوناگون فکری، اعتقادی، فرهنگی و سیاسی جامعه مؤثر واقع می‌شوند. از اینجا می‌توان گفت که دانشگاه‌های مختلف جهان، علاوه بر اشتراکاتی که به اعتبار دانشگاه بودن، با یکدیگر دارند، به اعتبار تعلق به جوامعی با بینش‌ها و ارزش‌های مختلف، واجد خصوصیتی هستند که آنها را از یکدیگر متمایز می‌سازد.

جامعه ایرانی که در انقلاب اسلامی با رویکرد الهی، جهان‌بینی اسلامی را مبنای شئون گوناگون زندگی خود قرار داد، خواهان آن است که آموزش عالی متناسب با مبانی و ارزش‌های اسلامی داشته باشد تا با تربیت متفکران و مدیران بر وفق آن مبانی و معیارها، به ترویج و تعمیم آنها در جامعه اسلامی مبادرت ورزد.

احیای هویت تمدنی و پیشرفت جمهوری اسلامی، مستلزم رشد متوازن و همه جانبه ابعاد علمی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی کشور است که در مسیر تعالی آن، آموزش عالی کشور نقش پیشران و موتور محرکه را برعهده خواهد داشت. پیرو بیانات رهبر انقلاب و براساس مصوبه جلسه ۴۰۲ مورخ ۷۶/۵/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی، شورای اسلامی شدن مراکز آموزشی به منظور تدوین، راهبری و نظارت بر حُسن اجرای سیاست‌های لازم برای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی با عنایت به دیدگاه‌های مقام معظم رهبری تشکیل شد.

بر اساس آیین نامه شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی، مصوب جلسه ۴۲۴ مورخ ۱۳۷۷/۵/۱۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی، تدوین و پیشنهاد سیاست‌ها و راهبردهای مرتبط با اسلامی شدن اولویت اصلی شورا قرار گرفت. برای تحقق این منظور، شورا به نقد و ارزیابی دقیق اقدامات و فعالیت‌های گذشته در مورد اسلامی شدن دانشگاه‌ها پرداخته و با شناسایی نقاط قوت و ضعف، زمینه‌های فکری و مطالعاتی لازم برای سیاست‌گذاری دقیق و اصولی و برنامه‌ریزی جامع و واقع‌بینانه را فراهم آورد که نتیجه آن تدوین «سند دانشگاه اسلامی» در سال ۷۷ گردید.

بنابراین فرآیند اسلامی سازی دانشگاه‌ها پیشینه‌ای بیش از یک دهه دارد و شاید بتوان گفت اولین سند مدون ملی در راستای تحقق آرمان انقلاب اسلامی است که با مشارکت صاحب‌نظران حوزوی و دانشگاهی، تدوین گردید.

پس از گذشت بیش از یک دهه تلاش و تدبیر مدیران و مجریان وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی در اجرای سیاست‌های مصوب سند اولیه دانشگاه اسلامی و بررسی آسیب شناسانه مفاد و محصول سند در بازه زمانی سال‌های ۷۷-۸۹ و برخورداری از بلوغ و بالندگی علمی-مدیریتی کشور در عرصه تدوین اسناد کلان ملی و با عنایت به مراعات اقتضائات و شرایط معاصر جامعه اسلامی، ضرورت به روزسازی سند و تعیین نسبت و مناسبات آن با اسناد فرادستی و پیرامونی جهت استفاده بهینه از ظرفیت ملی برای دستیابی به اهداف، در مسیر اسلامی سازی دانشگاه‌ها بر متولیان امر محرز گردید.

بر همین اساس در پی تأکید دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی و مصوبه جلسه ۲۱۲ مورخ ۸۹/۱۲/۱۸ اسلامی شدن دانشگاه‌ها، دبیرخانه شورا در سال ۹۱ مأموریت بازنگری و به‌روزرسانی سند را ذیل راهبرد کلان «نهادینه کردن نگرش اسلامی به علم و تسریع در فرآیندهای اسلامی شدن نهادهای آموزشی و پژوهشی» و راهبردهای کلان مرتبط «۱۰، ۸، ۶، ۲» نقشه جامع علمی کشور با نگرشی نظام‌واره به ابعاد (فرهنگی- تربیتی، آموزشی، پژوهشی، فناوری و مدیریتی) دانشگاه اسلامی به انجام رساند.

بنابراین با استفاده از تجربیات گذشته و آینده پژوهی با طراحی و رویکردهای علمی و تحلیلی با تشکیل کارگروه‌های چهارگانه تخصصی و همکاری صمیمانه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش

پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، جهاد دانشگاهی، کمیسیون حوزوی، شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و با مشارکت فعال نخبگان و کارشناسان دانشگاهی و حوزوی و مشارکت دانشگاه‌های کشور از طریق ارتباطات مستقیم و مجازی سند مذکور همسو با اسناد فرادستی تدوین گردید و در جلسات فشرده به تصویب شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی رسید.

فصل اول مأموریت

دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی هر جامعه نماد بالاترین سطح علم و فرهنگ آن جامعه محسوب می‌شوند؛ بنابراین آموزش عالی کشور بایستی، مبدأ تحولات علم و فرهنگ باشد. احیای هویت تمدنی و پیشرفت جمهوری اسلامی، مستلزم رشد متوازن و همه جانبه ابعاد علمی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی کشور است که در مسیر تعالی آن، آموزش عالی کشور نقش پیشران و موتور محرکه را بر عهده خواهد داشت.

آموزش عالی کشور رسالت‌های مختلفی در ابعاد فرهنگی - تربیتی، آموزشی، پژوهش و فناوری و مدیریتی بر عهده دارد که بایستی آنها را به صورت نظام‌واره لحاظ نمود که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

- تربیت متخصصین متعهد، خلاق، متخلق، ماهر و کارآفرین
- تولید، انتقال و انتشار علم و فناوری در خدمت نیازهای جامعه اسلامی
- ساختاری کارآمد و اثربخش با تعامل سازنده و اثرگذار در سطوح ملی، منطقه‌ای و فراملی

فصل دوم اصول و مبانی

۱) حاکمیت اصول اعتقادی، احکام و اخلاق اسلامی در تمامی ابعاد دانشگاه

نهادینه سازی اصول، معارف، شریعت و اخلاق اسلامی و توجه به فرهنگ امامت، ولایت و انتظار در تمامی ابعاد دانشگاه اسلامی

۲) خردورزی و عقلانیت

تقویت عقلانیت، خردورزی و خلاقیت در میان دانشجویان در پرتو تعالیم اسلامی و توجه به همسویی مفاهیم وحیانی، عقلانی و تجربی

۳) قدسی بودن علم و محیط های علمی

توجه به قداست علم و فضای آموزش عالی و تلقی عبادت از تعلیم و تعلم و تکریم عالم و متعلم

۴) تقدم تزکیه بر تعلیم

اولویت دادن به تربیت و تهذیب روحی و تعالی معنوی سرمایه انسانی دانشگاه و محوریت داشتن تزکیه در محتوای آموزشی و پژوهشی و تنظیم ساختارهای دانشگاه

۵) تعهد به آرمان های انقلاب اسلامی

برخورداری از بینش و بصیرت دینی و سیاسی و ایفای نقش در عرصه های مختلف و حضور فعال در صحنه و تقویت دلبستگی به نظام و وفاداری به ارزش ها و صبر و پایداری در جهت تحقق آرمان های انقلاب اسلامی

۶) جهاد علمی و ارتقای اعتماد به نفس ملی و تولید علم نافع و توسعه نهضت نرم‌افزاری

ارتقاء خودباوری علمی و رهایی از وابستگی علمی، تولید و توسعه علم نافع، کارآمد و بومی در جهت تأمین آرمان‌های نظام به منظور پیشرفت و خودکفایی علمی - فناوری و ترویج آزاداندیشی و تضارب آراء در میان دانشگاهیان

۷) تقدم منافع ملی و مصالح عمومی بر منافع فردی و گروهی و اهتمام بر وحدت ملی

مقدم داشتن منافع نظام بر منافع شخصی و گروهی و ایفای نقش مؤثر دانشگاه در حفظ مصالح نظام و تأمین منافع عمومی و وحدت ملی و در خدمت جامعه بودن دانشگاه‌ها

۸) تمدن‌سازی دانشگاه‌ها

تولید دانش و فرهنگ تمدنی با رویکرد اسلامی و آینده‌پژوهانه و تأثیرگذار و الگو برای دانشگاه‌های جهان و احراز مرجعیت علمی

۹) وحدت حوزه و دانشگاه

وحدت در هدف و تعامل و همکاری همه جانبه؛ علمی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و هنری حوزه و دانشگاه

۱۰) عدالت محوری در تمامی شئون دانشگاه

توزیع و بهره‌مندی عادلانه از امکانات آموزش عالی در نظامات چهارگانه با تأکید بر عدالت آموزشی

۱۱) تعادل و هماهنگی در نظامات چهارگانه دانشگاه

ایجاد توازن هدفمند و یکپارچگی در نظام‌های چهارگانه دانشگاه؛ فرهنگی - تربیتی، آموزشی، پژوهشی - فناوری و مدیریتی

۱۲) ارتقاء جایگاه هدایت‌گر خانواده در تعالی بخشی علمی و فرهنگی دانشجویان

تقویت بنیان خانواده و گزینش بومی با تأکید بر مسئولیت پایان‌ناپذیر خانواده در امر تعلیم و تربیت با احترام به هویت دانشجو

۱۳) اعتلای فرهنگی فضای عمومی دانشگاه

انضباط بخشی و اعتلای فرهنگی - تربیتی فضای عمومی دانشگاه‌ها و رعایت شئونات محیط علمی و تعظیم شعائر در دانشگاه‌ها براساس فرهنگ اسلامی

۱۴) اهتمام به ملازمت پیوستگی دو نظام آموزش عالی و آموزش عمومی

ایجاد پیوستگی در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی میان دو دوره آموزش عمومی و آموزش عالی به‌منظور تداوم فرآیند فعالیت‌های تعلیم و تربیت

فصل سوم چشم انداز نظام آموزش عالی در افق ۱۴۰۴

«برخوردار از دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های پیشگام در عرصه تولید دانش تمدنی و تبیین و توسعه فرهنگ جهانی اسلام و پیشتاز در گسترش مرزهای دانش و علوم کاربردی و کارآمد مبتنی بر نگرش و حیانی به منظور کسب مرجعیت علمی و فرهنگی در منطقه و جهان اسلام و دارای اساتید عالم، متدین، عدالت‌خواه و آزاداندیش تربیت‌یافته در مکتب اسلام و انقلاب، مسئولیت‌پذیر در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی با توانایی تربیت متخصصانی متدین و متعهد و دانشمندانی برتر» دانشگاه اسلامی در افق ۱۴۰۴ با اتکال بر قدرت لایزال الهی و در راستای احیای تمدن اسلامی - ایرانی دارای چشم‌اندازهای بخشی ذیل خواهد بود:

۱- چشم‌انداز فرهنگی - تربیتی:

«خردورز، آزاداندیش و خلاق»، «با اعتماد به نفس علمی و ملی بالا و تأمین‌کننده استقلال علمی و خودکفایی کشور»، «برخوردار از «هویت تمدن‌ساز اسلامی - ایرانی»، «الهام‌بخش در جهان اسلام»، «متعهد به آرمان‌های انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی»، «پرورش‌دهنده نخبگانی عالم، معتقد، متشعر و متخلق و مهذب» و «تجلی‌بخش الگوی سبک زندگی اسلامی - ایرانی»

۲- چشم انداز آموزشی:

«برخوردار از اساتید عالم، متدین، انقلابی، محقق و مولد علم نافع، کارآمد و منطبق بر آموزه‌های دینی و وحیانی، عدالتخواه و آزاداندیش تربیت‌یافته در مکتب اسلام و انقلاب، مسئولیت‌پذیر در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی با توانایی تربیت دانش‌آموختگانی متخصص، متعهد، خلاق و کارآفرین، تولیدکننده محتوای آموزشی منطبق بر دین، عدالت محور، معتقد به نورانیت و قدسیت علم و تکریم عالم و متعلم»

۳- چشم انداز پژوهش و فناوری:

پیش‌تاز در عرصه «تولید و گسترش مرزهای دانش و علوم کاربردی و کارآمد مبتنی بر آموزه‌های دینی و وحیانی» با «مرجعیت علمی و فرهنگی در جهان اسلام» و «پیش‌تاز نهضت نرم‌افزاری» با توانایی جذب و تربیت محققانی نوآور و توانمند در حل و تحلیل چالش‌های علمی و بین‌المللی و دانشمندانی برتر در عرصه‌های مورد نیاز کشور و منطقه و متعامل با حوزه

۴- چشم انداز مدیریتی:

«متوازن و نظام‌مند»، «عدالت‌محور و کارآمد»، «درخدمت مصالح عمومی و منافع ملی»، «کارآفرین، ارتقاءدهنده بعد علمی، مهارتی و اخلاقی سرمایه‌های انسانی»، «دارای شاخص و استانداردهای بومی» و «پویا و با نشاط»

فصل چهارم اهداف کلان

- ۱) تعمیق و نهادینه‌سازی معارف و آموزه‌های اسلامی در دانشگاه‌ها
- ۲) تحقق آرمان‌ها و ارزش‌های انقلاب اسلامی
- ۳) تولید دانش تمدنی بویژه علوم انسانی - اسلامی
- ۴) تعمیق خردورزی و عقلانیت و تقویت روحیه آزاداندیشی و خلاقیت در دانشگاه‌ها
- ۵) دستیابی دانشگاه‌ها به اقتدار علمی، فرهنگی و اقتصادی در جهان اسلام و منطقه
- ۶) توسعه عدالت آموزشی با توجه به آمایش سرزمین
- ۷) توسعه تعامل علمی در عرصه‌های بین‌المللی و دستیابی به مرجعیت علمی و فرهنگی در منطقه و جهان اسلام
- ۸) گسترش تعامل حوزه و دانشگاه
- ۹) تحقق سبک صحیح زندگی اسلامی
- ۱۰) ارتقای مستمر و نظام‌مند بعد علمی، مهارتی و اخلاقی دانشگاهیان
- ۱۱) مشارکت حداکثری دانشگاه‌ها در تمدن‌سازی نوین اسلامی
- ۱۲) احیاء و ارتقای نقش خانواده در فرآیند تعلیم و تربیت

فصل پنجم نظام فرهنگی - تربیتی

راهبرد ۱:

تبیین و طراحی نظام جامع فرهنگی - تربیتی دانشگاه‌ها مبتنی بر آموزه‌های اسلامی و هماهنگی دیگر نظامات دانشگاهی با آن

اقدامات:

۱-۱. طراحی، تدوین و تحقق نظام جامع فرهنگی تربیتی براساس مبانی، اصول، اهداف، مراحل و روش‌های فرهنگ و تربیت اسلامی

۱-۲. تدوین آیین‌نامه هماهنگ‌کننده و انسجام‌بخش دیگر نظامات دانشگاهی با نظام جامع فرهنگی - تربیتی در محیط دانشگاه

۱-۳. ایجاد جایگاه سازمانی مناسب و کارآمد برای تحقق نظام جامع فرهنگی - تربیتی در دانشگاه‌ها متناسب با محیط دانشگاه

راهبرد ۲:

بازنگری و تبیین فلسفه تعلیم و تعلم و متعالی‌سازی انگیزه تدریس و تحصیل در دانشگاهیان

اقدامات:

۱-۲. بازتدوین فلسفه تعلیم و تعلم

۲-۲. تدوین فلسفه تعلیم و تعلم ناظر به رشته‌های مختلف دانشگاهی

۳-۲. گفتمان سازی فلسفه تعلیم و تعلم
۴-۲. الگوسازی از شخصیت‌ها و مفاخر علمی - فرهنگی
کشور

راهبرد ۳:

تبيين و طراحی نظام رتبه‌بندی فرهنگی - تربیتی اسلامی
دانشگاه‌ها به منظور ایجاد فضای رقابتی

اقدامات:

۱-۳. طراحی، تدوین و بهینه‌سازی مؤلفه‌ها، شاخص‌ها، ساختار
و کارکرد نظام رتبه‌بندی فرهنگی - تربیتی با نگرش اسلامی
۲-۳. تدوین آیین‌نامه رتبه‌بندی فرهنگی - تربیتی دانشگاه‌ها
و بازتعریف تخصیص بودجه و ظرفیت‌های دانشگاه‌ها براساس
آن
۳-۳. ایجاد نهاد رتبه‌بندی و نظارت و ارزیابی دانشگاه‌ها در
سطح ملی به صورت فرادستگاهی در جهت افزایش فضای
رقابتی میان دانشگاه‌ها

راهبرد ۴:

تبيين نقش تربیتی و اخلاقی استادان و تکریم مقام ایشان

اقدامات:

۱-۴. تدوین شاخص‌های تکریم و فرآیند شناسایی و انتخاب
اساتیدالگو
۲-۴. تجلیل از اساتید منتخب علمی، فرهنگی و سیاسی
در محیط دانشگاه

- ۳-۴. ترغیب اساتید به مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی- تربیتی و اجتماعی
- ۴-۴. ترویج نقش و جایگاه تربیتی و اخلاقی اساتید و نهادینه‌سازی آن در جامعه
- ۴-۵. تقویت جایگاه هم‌اندیشی اساتید و ارتقای ظرفیت آن در حل مسائل کلان نظام و طراحی ساز و کار تعامل اساتید با مسئولین دستگاه‌ها و مسئولین ارشد نظام
- ۴-۶. تقویت نقش «استاد مشاور» به‌منظور تسری نقش اساتید از حوزه‌های آموزشی به حوزه‌های فرهنگی- تربیتی
- ۴-۷. تدوین اخلاق حرفه‌ای اسلامی اساتید

راهبردها:

احیای هویت تمدن ساز اسلامی- ایرانی با ارتقاء روحیه خودباوری و نفی انفعال و خودباختگی در مقابل تمدن غرب

اقدامات:

- ۵-۱. تبیین ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های هویت تمدن اسلامی- ایرانی و مواجهه انتقادی با دیگر تمدن‌ها
- ۵-۲. تدوین نقشه راه مشارکت فعال اساتید، نخبگان و دانشجویان در پروژه‌های ملی و تمدنی و فراهم کردن سازوکار حمایت از ایشان
- ۵-۳. ایجاد ساز و کار کارآمد به‌منظور پژوهش مستمر و رصد تحولات تمدن غرب و غرب‌شناسی با هدف تعامل انتقادی با آن براساس معیارهای عقلانیت اسلامی

۴-۵. توسعه نظریه‌پردازی و طراحی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی در جهت تبیین دستاوردهای انقلاب اسلامی و دفاع مقدس

۵-۵. تدوین ساز و کار فرهنگ سازی برای ارتقاء منزلت نخبگان و توجه به نخبه‌پروری

۶-۵. مطرح کردن دستاوردهای دانشمندان اسلامی- ایرانی قدیم و جدید در متون درسی

۷-۵. حمایت، تشویق و الگوسازی از شخصیت‌ها، مفاخر فرهنگی و تجلیل از مقام شهدای علم و فناوری

راهبرد ۶:

تعمیق بینش، بصیرت و افزایش نشاط سیاسی- فرهنگی و انقلابی دانشجویان

اقدامات:

۱-۶- تبیین و ترویج اندیشه‌های سیاسی و فرهنگی حضرت امام(ره) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

۲-۶- طراحی و تدوین دوره‌های دانش افزایی در سطوح مختلف (اساتید، دانشجویان و کارکنان)

۳-۶- گسترش و تعمیق نهضت نرم‌افزاری در جهت تدوین نظریه‌های اجتماعی و سیاسی مبتنی بر بینش انقلابی- اسلامی

۴-۶- حمایت از جلسات نقد، مناظره و کرسی‌های آزاداندیشی در جهت افزایش نشاط سیاسی دانشگاه‌ها

- ۵-۶- حمایت و ساماندهی مؤسسات و مراکز مطالعاتی-
تحقیقاتی به منظور تولید و استفاده بهینه از محصولات آنان
در حوزه انقلاب اسلامی و استکبارستیزی
- ۶-۶- ارزیابی مستمر وضعیت سیاسی- فرهنگی دانشگاهیان
و اصلاح و ارتقای ضوابط فعالیت‌های سیاسی و فرهنگی

راهبرد ۷:

تقویت منطق خردورزی و روحیه آزاداندیشی، پرسشگری و پاسخگویی و نقدپذیری در فضای عمومی و علمی دانشگاه‌ها

اقدامات:

- ۱-۷- تأمین زیرساخت‌های حقوقی لازم جهت توسعه
آزاداندیشی و بازنگری در قوانین موجود با هدف حمایت از
روحیه خردگرایی و آزاداندیشی و پرسشگری
- ۲-۷- برنامه‌ریزی و تدوین ضوابط و مقررات جامع جهت
ممانعت از مداخلات برون دانشگاهی در مقوله آزاداندیشی،
خردورزی و پرسشگری
- ۳-۷- حمایت، تقویت و توسعه کرسی‌های آزاداندیشی، نقد و
مناظره و تدوین سیاست‌های تشویقی
- ۴-۷- برنامه‌ریزی برای ابداع روش‌های نوین در عرصه
آزاداندیشی و خردورزی
- ۵-۷- طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی و توجیهی برای
متولیان و برگزارکنندگان کرسی‌های آزاداندیشی در دانشگاه‌ها

راهبرد ۸:

ارتقای تعامل حوزه و دانشگاه با تأکید بر حل مشکلات فرهنگی - سیاسی و اجتماعی جامعه

اقدامات:

۸-۱- ایجاد سازوکار و ساختار کارآمد وحدت حوزه و دانشگاه و تقویت نهادها و مراکز موجود

۸-۲- شناسایی زمینه های همکاری مشترک و تعیین اولویت های همکاری حوزه و دانشگاه در جهت رفع نیازهای جامعه و حل مسائل کلان فرهنگی، سیاسی و اجتماعی

۸-۳- حمایت از حضور علمی، فرهنگی - سیاسی و اجتماعی حوزویان و دانشگاهیان در مراکز علمی یکدیگر

۸-۴- معرفی اسوه های علمی، فرهنگی - سیاسی و اجتماعی حوزه و دانشگاه به یکدیگر

۸-۵- آسیب شناسی تعامل حوزه و دانشگاه و بررسی راهکارهای ارتقای آن

۸-۶- حمایت و توسعه حوزه های علوم اسلامی دانشگاهیان و استفاده از ظرفیت آنها در جهت ارتقاء سطح آموزش عالی کشور

راهبرد ۹:

تبيين و ترويج نوآنديشی دینی در زمينه‌های مورد نیاز دانشگاهیان و نخبگان با سازماندهی ظرفیت‌های حوزوی و دانشگاهی

اقدامات:

- ۹-۱- تعريف و تبیین مؤلفه‌های هستی‌شناسی، ارزش‌شناسی، معرفت‌شناسی و انسان‌شناسی نوآندیشی دینی
- ۹-۲- تعريف و تبیین جایگاه و منزلت عقل و وحی در نظام فکری-دینی
- ۹-۳- تبیین رابطه علم و دین در خدمات متقابل هر دو در شکوفایی تمدن اسلامی-ایرانی
- ۹-۴- زمينه‌سازی فرهنگی و اجتماعی برای نوآندیشی دینی و حمایت از تولید ادبیات نو در این زمينه
- ۹-۵- معرفی، الگوسازی و حمایت از چهره‌های خلاق و نوآندیش دینی
- ۹-۶- ترويج عقلانیت و حکمت اسلامی در جهت ارتقای خردورزی و دین‌باوری
- ۹-۷- ترويج اسلام ناب محمدی و مقابله با آفت‌های التقاط، تحجر، سطحی‌نگری، خرافه‌گرایی، بدعت و عرفان‌های نوظهور

راهبرد ۱۰:

افزایش روحیه نشاط، امید و پویایی در دانشگاهیان و مدیریت زمان جهت بهره‌وری بهینه از سرمایه عمر با بهره‌گیری از آموزه‌های اسلامی

اقدامات:

- ۱-۱۰- تفسیر و تبیین جامع از شادی و نشاط و ارائه الگوی مطلوب
- ۲-۱۰- ایجاد سازوکار تقویت نشاط و امید به آینده
- ۳-۱۰- آموزش مدیریت زمان و کسب مهارت‌های لازم جهت استفاده بهینه از وقت و عمر
- ۴-۱۰- تقویت تشکل‌های دانشجویی به منظور مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های دانشگاهی
- ۵-۱۰- شناسایی و بهره‌مندی از ظرفیت‌های دانشگاهی و غیردانشگاهی به منظور افزایش روحیه نشاط و پویایی
- ۶-۱۰- ترویج ورزش با تأکید بر ورزش همگانی و توسعه امکانات ورزشی در دانشگاه‌ها
- ۷-۱۰- نهادینه‌سازی فرهنگ مطالعه، کار، تلاش و فعالیت‌های جهادی

راهبرد ۱۱:

ارتقای روحیه قانون‌مداری، مسئولیت و نظم‌پذیری و التزام به اخلاق حرفه‌ای اسلامی

اقدامات:

- ۱-۱۱- تعریف و تبیین مبانی و شاخص‌های قانون‌مداری، مسئولیت و نظم‌پذیری و اخلاق حرفه‌ای اسلامی
- ۲-۱۱- تدوین مرام‌نامه و منشور مسئولیت‌های فرهنگی - اجتماعی و منشور اخلاق حرفه‌ای اسلامی دانشگاهیان
- ۳-۱۱- آسیب‌شناسی روندهای مشارکتی موجود و طراحی و استقرار نظام مشارکت دانشگاهیان

۴-۱۱- زمینه‌سازی و استفاده حداکثری از ظرفیت‌ها و توان دانشجویان در همکاری برای اداره امور دانشگاه

۵-۱۱- ایجاد زمینه آموزش و تعیین مشوق‌ها در جهت تقویت روحیه مسئولیت و نظم‌پذیری و قانونمندی دانشگاهیان در مسائل اجتماعی، ملی و بین‌المللی

۶-۱۱- ایجاد زمینه و ساختار کارآمد و توسعه هدفمند کانون‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی جهت همکاری بین تشکلی دانشگاه‌ها

۷-۱۱- زمینه‌سازی و ارتقای انگیزه و روحیه مشارکت جویی دانشگاهیان و توسعه قابلیت‌های اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی و گروهی ایشان

راهبرد ۱۲:

تعامل اثربخش فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دانشگاه‌های کشور با دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دیگر کشورها به ویژه در جهان اسلام و افزایش سهم تأثیرگذاری بر آنها

اقدامات:

۱-۱۲- شناسایی و استفاده از ظرفیت‌های دانشگاه‌ها و نهادها در حوزه فعالیت‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی در عرصه بین‌المللی

۲-۱۲- ایجاد ساختارهای کارآمد و اثربخش جهت توسعه هماهنگی و هم‌افزایی فرهنگی، اجتماعی و سیاسی در عرصه بین‌المللی

۱۲-۳- طراحی سازوکارهای هم‌اندیشی و تعامل نخبگان فرهنگی دانشگاه‌های جهان در جهت تحقق جبهه متحد آزاداندیشان استکبارستیز و مبارزه با آپارتاید علمی و سیاسی و صهیونیسم بین‌المللی و حمایت از مستضعفین به‌ویژه ملت فلسطین

۱۲-۴- توسعه تعامل با دانشگاه‌های جهان اسلام و استفاده مؤثر از تعاملات علمی- بین‌المللی در جهت مشارکت فعال و مؤثر در عرصه‌های فرهنگی- سیاسی و اجتماعی و کسب تجربیات بین‌المللی

۱۲-۵- حمایت از شبکه‌های دانشگاهی مردم نهاد در جهان اسلام در جهت حمایت از بیداری اسلامی به‌ویژه اتحادیه جهانی اساتید مسلمان دانشگاه‌ها و سایر تشکل‌های بین‌المللی اساتید

۱۲-۶- توسعه فعالیت‌های علمی بین‌المللی از طریق افزایش سهم دانشگاه‌ها با محوریت بیداری اسلامی

۱۲-۷- حمایت از فعالان و فعالیت‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی دانشگاهیان جهان منطبق با آرمان‌های انقلاب اسلامی

راهبرد ۱۳:

گسترش فرهنگ جهاد، ایثار، شهادت و ترویج ارزش‌های دفاع مقدس و زمینه‌سازی برای خدمت‌رسانی به مستضعفین در دانشگاه‌ها

اقدامات:

- ۱-۱۳- تدوین مؤلفه‌ها، شاخص‌ها و ارزش‌های دفاع مقدس، فرهنگ جهادی و روحیه بسیجی
- ۲-۱۳- تدوین دستاوردهای علمی و فرهنگی دفاع مقدس و انقلاب اسلامی و استفاده در متون و برنامه‌های درسی
- ۳-۱۳- ترویج فرهنگ جهادی و تفکر بسیجی و زمینه‌سازی برای مشارکت حداکثری همه دانشگاهیان در برنامه‌های جهادی و خدمت‌رسانی به محرومین و مستضعفین در عرصه‌های ملی و بین‌المللی
- ۴-۱۳- توسعه فعالیت‌های علمی، فرهنگی، ادبی و هنری در حوزه‌های دفاع مقدس و تکریم مقام‌الای شهیدان
- ۵-۱۳- معرفی و تکریم جانبازان و ایثارگران و چهره‌های حماسه‌ساز دفاع مقدس و بسیجیان موفق در عرصه‌های علمی و فرهنگی به عنوان الگو برای نسل جوان دانشگاهی

راهبرد ۱۴:

نهادینه‌سازی فرهنگ عفاف و حجاب، ساماندهی فضای عمومی دانشگاه‌ها و حفظ شئون محیط علمی دانشگاه

اقدامات:

۱۴-۱- گسترش فرهنگ عفاف و حجاب با تأکید بر اجرای ضوابط، تکمیل و متناسب سازی آن با مقتضیات دانشگاهی و مراکز آموزشی و نظارت بر حسن اجرا

۱۴-۲- ایجاد سازوکار ترویج، اجرا و بروزرسانی طرح انطباق و بازنگری و کارآمدسازی شاخص‌ها و مراعات اصول آن در فرایند اعتباربخشی بیمارستانها و مراکز بهداشتی

۱۴-۳- اجرای دقیق و به‌روزرسانی استانداردها و آیین‌نامه‌های پوشش و رفتار حرف‌های در محیط‌های آموزش و درمان دولتی و غیر دولتی

۱۴-۴- حمایت از پژوهش‌ها و فعالیت‌های علمی و کاربردی در زمینه عفاف و حجاب در دانشگاه‌ها

۱۴-۵- تشویق دانشگاهیان فعال دارای نوآوری و ابتکار در جهت ترویج و زمینه‌سازی فرهنگ عفاف و حجاب

۱۴-۶- بازنگری و بهسازی در طراحی فضاها و بهینه‌سازی خدمات دانشگاه با هدف کاهش اختلاط غیرضروری دختر و

پسر

۱۴-۷- بهسازی محیط‌های درمانی بر اساس معماری اسلامی- ایرانی به منظور ارتقای سلامت معنوی

۱۴-۸- ترغیب و حمایت از تأسیس و گسترش دانشگاه‌های ویژه دختران و پسران با رعایت عدالت و کیفیت آموزشی و

حق انتخاب داوطلبانه خانواده‌ها

۹-۱۴- تبیین و تدوین منشور حقوق بیمار و تکریم آن در فرایند آموزش و درمان و رعایت احکام شرعی و آداب اسلامی
۱۰-۱۴- استفاده از فرصت‌های متون درسی مرتبط، جهت تبیین فلسفه، ارزش و موازین شرعی حجاب و عفاف با تأکید بر نتایج فردی و اجتماعی در محیط دانشگاه
۱۱-۱۴- حمایت از طراحی، تولید، تأمین و دسترسی آسان به پوشش متناسب با ارزش‌های اسلامی جهت توسعه فرهنگ عفاف و حجاب

۱۲-۱۴- تبیین آثار مثبت و سازنده حجاب و عفاف در رشد علمی و اخلاقی جامعه در جهت اقناع جوانان دانشجو و درونی سازی حجاب و آگاهی بخشی در مورد آثار و پیامدهای منفی ترویج اخلاق جنسی غربی

۱۳-۱۴- ایجاد سازوکار اثربخش جهت ترویج و توسعه فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر متناسب با شئون دانشگاه اسلامی

۱۴-۱۴- ساماندهی و سیاستگذاری فرایند جذب دانشجویان مستعد، ارزشی و محجبه خارجی بویژه از جهان اسلام و ارتقای وضعیت فرهنگی و سیاسی آنان

راهبرد ۱۵:

اولویت دادن به پذیرش بومی دانشجویان و تقویت ارتباط دانشگاه با خانواده

اقدامات:

۱۵-۱- طراحی و تدوین نظام تعامل خانواده و دانشگاه و تقویت زیرساخت های ارتباط بین دانشگاه و خانواده با تأکید بر فضای مجازی

۱۵-۲- بازنگری در نظام پذیرش دانشجو بر مبنای سند آمایش در راستای تقویت بومی گزینی

۱۵-۳- ارتقاء سطح کیفی دانشگاه های بزرگ استانی جهت حفظ نخبگان در استان های خود

۱۵-۴- اطلاع رسانی از وضعیت تحصیلی دانشجویان به خانواده ها و ارتقاء دانش و بینش و به ویژه مسئولیت پایان ناپذیر تربیتی والدین در قبال فرزندان دانشجو

راهبرد ۱۶:

اهتمام بر اصل خانواده محوری و ترویج و تسهیل ازدواج دانشجویی و تبیین موازین دینی و اخلاقی ارتباط مشروع و برقراری محرمیت حسب شرایط و مقتضیات در جهت رفع نیازهای معقول و واقعی دانشجویان

اقدامات:

۱۶-۱- تبیین اخلاق جنسی از دیدگاه اسلام و ارائه راه حل های اسلامی و اخلاقی برای روابط سالم دانشجویان در فضاهای دانشگاهی و برنامه ریزی برای رفع اختلاط های غیر ضروری

در محیط های علمی و دانشگاهی

۱۶-۲- تدوین متون درسی جهت طرح مباحث مرتبط با نیازها و مقتضیات زندگی مشترک و اصلاح و بازنگری متون مغایر با آن

۱۶-۳- تقویت فرهنگ مشاوره و توسعه نهادهای مشاوره اخلاقی و دینی دانشجویان و برگزاری دوره های آموزشی متناسب با سبک زندگی اسلامی

۱۶-۴- آسیب شناسی و پایش ازدواج های دانشجویی و یافتن راهکارهایی برای توسعه و ترویج آن

۱۶-۵- تهیه و تدوین پیوست فرهنگی خانواده محور در رشته های مختلف

۱۶-۶- تشویق و ترغیب ازدواج دانشجویی با رعایت اصل سادگی و الگوسازی آیین ازدواج آسان و آگاهانه

۱۶-۷- شناسایی و هماهنگی نهادهای اشخاص و دستگاه های اجرایی برای تأمین امکانات و منابع مورد نیاز برای ازدواج دانشجویی

۱۶-۸- حمایت و تشویق دانشجویان متأهل و دارای فرزند در راستای ارتقاء تحصیلی آنان

راهبرد ۱۷:

تبیین و ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی با رویکرد تمدن‌سازی نوین اسلامی

اقدامات:

۱۷-۱- آسیب‌شناسی سبک زندگی موجود و طراحی، تبیین و ترویج سبک زندگی اسلامی-ایرانی و عناصر آن با تأکید بر سبک زندگی دانشگاهیان بر مبنای تمدن‌سازی نوین اسلامی
۱۷-۲- ایجاد سازوکار استفاده از ظرفیت متون درسی، منابع آموزشی و فعالیت‌های فرهنگی به منظور تقویت معرفت، باور و عمل به سبک زندگی اسلامی-ایرانی در دانشگاه

۱۷-۳- تقویت فضایل اخلاقی و حرفه‌ای مدیران و اعضای هیأت علمی و تحکیم نقش الگویی آنان در زمینه سبک زندگی اسلامی-ایرانی

۱۷-۴- ایجاد زمینه برای ایفای نقش مثبت دانشگاه‌ها به ویژه اساتید در تبیین و ترویج سبک زندگی اسلامی-ایرانی در جامعه

۱۷-۵- حمایت از پژوهش‌های دانشگاهی مربوط به سبک زندگی اسلامی-ایرانی

راهبرد ۱۸:

تعظیم شعائر اسلامی و توجه خاص به نماز و مسجد محوری در فعالیت های دینی، فرهنگی و علمی دانشگاه

اقدامات:

۱۸-۱- ساماندهی و ارتقاء عوامل مؤثر در توسعه و ترویج نماز و شعائر اسلامی در میان دانشجویان

۱۸-۲- ساماندهی و حمایت مادی و معنوی از فعالیت ها و محصولات فرهنگی، آموزشی و پژوهشی دانشجویان در حوزه نماز و شعائر اسلامی

۱۸-۳- توسعه و تجهیز مساجد و نمازخانه های دانشگاه ها و واحدهای مربوطه

۱۸-۴- ساخت پردیس دانشگاه ها با محوریت مسجد و طراحی الگوی مسجد دانشگاهی با رویکرد معماری اسلامی

۱۸-۵- تجمیع فضاهای فرهنگی دانشگاه ها با رویکرد مسجد محوری در فعالیت های علمی و فرهنگی

۱۸-۶- حمایت و تقویت هیأت های دانشجویی در جهت تعظیم شعائر و عمق بخشیدن به فعالیت های فرهنگی آنها

۱۸-۷- متناسب سازی برنامه های علمی و آموزشی با فرهنگ نماز و روزه و تعظیم شعائر اسلامی

۱۸-۸- تعمیق ابعاد معرفتی، معنوی و ارتقای روحیه تقواطلبی به عنوان مبنای تعظیم شعائر اسلامی

۱۸-۹- ترویج و تشویق فرهنگ سبقت در خیرات و وقف با حمایت از خیرین و واقفین دانشگاهی و غیردانشگاهی و

استفاده از انگیزه های آنان در ساخت و ارتقای مساجد

۱۸-۱۰- جذب، تقویت و ارتقای دانش و مهارت ائمه جماعات
در عرصه های علمی، فرهنگی و سیاسی

راهبرد ۱۹:

ارتقای فرهنگ قرآن و عترت در بین دانشگاهیان به منظور
انس با قرآن و تدبر و تفکر در آیات الهی و معارف اهل بیت(ع)

اقدامات:

۱۹-۱- استخراج، تبیین و تدوین راهکارهای قرآن و عترت
برای نهادینه کردن فرهنگ اسلامی

۱۹-۲- تدوین سازوکارها و اجرای شیوه های تشویقی حفظ و
آشنایی با مفاهیم، ترجمه، تفسیر و تدبر در قرآن کریم

۱۹-۳- حمایت از تدوین آموزه های قرآنی و معارف اهل
بیت(ع) در متون درسی متناسب با رشته های علمی

۱۹-۴- تشکیل مراکز تحقیقاتی قرآن پژوهی و عترت پژوهی
در حوزه های مختلف علوم

۱۹-۵- حمایت از پایان نامه ها، رساله ها و طرح های
تحقیقاتی بین رشته ای «قرآن و سنت» و علوم مختلف

۱۹-۶- ایجاد سازوکار علمی- آموزشی جهت بکارگیری آموزه
های قرآنی و روایی در تولید علوم انسانی- اسلامی

۱۹-۷- طراحی و تدوین سبک زندگی دانشگاهی برمبنای
آموزه های قرآن و معارف اهل بیت(ع)

راهبرد ۲۰:

ساماندهی مقابله با جنگ نرم با تکیه بر مؤلفه های قدرت نرم

انقلاب اسلامی

اقدامات:

۲۰-۱- تبیین ابعاد گوناگون جنگ نرم دشمن و مؤلفه های

قدرت نرم جمهوری اسلامی در محیط دانشگاهها

۲۰-۲- شناسایی و بهره گیری از شیوهها و فنون مبارزه با

جنگ نرم و تبیین آن در دانشگاه و استفاده کارآمد از ابزار هنر

در تقویت قدرت نرم

۲۰-۳- طراحی برنامه های مختلف به منظور تقویت باورهای

دانشگاهیان در مقابله با تهدیدات جنگ نرم دشمن

۲۰-۴- رصد جریان های فکری - فرهنگی و شناسایی پایگاه

های مؤثر نفوذ جنگ نرم

۲۰-۵- حمایت از دانشگاهیان در عرصه تولید و نشر محتوا در

مقابله با جنگ نرم به ویژه در فضای مجازی

۲۰-۶- ساماندهی فضای مجازی در محیط دانشگاهی و

مدیریت آن براساس نظام جامع پدافند غیرعامل

۲۰-۷- نهادینه نمودن نظام جامع پدافند غیرعامل و استفاده از

اصول و ضوابط آن در سطوح مختلف دانشگاهی

۲۰-۸- ساماندهی و تبیین نقش و وظایف اساتید و دانشجویان

به عنوان فرماندهان و افسران جنگ نرم

راهبرد ۲۱:

طراحی و تدوین نظام جامع نظارت و ارزیابی مستمر فرهنگی -
تربیتی دانشگاه‌ها بر اساس شاخص‌های اسلامی

اقدامات:

- ۲۱-۱- تدوین شاخص‌ها، فرایندها و ساختارهای مناسب نظارت و ارزیابی نظام فرهنگی - تربیتی
- ۲۱-۲- ایجاد سازوکار نظارت و ارزیابی مستمر و هدفمند نظام فرهنگی - تربیتی در سه سطح «شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی»، «وزارتخانه‌های ذیربط» و «دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی»

فصل ششم نظام آموزشی

راهبرد ۱:

برنامه‌ریزی، تنظیم و بازنگری سرفصل‌ها و تدوین متون و برنامه‌ریزی آموزشی در تمامی شاخه‌های علوم براساس آموزه‌های اسلامی

اقدامات:

۱-۱- تشکیل کارگروه‌های تخصصی جهت راهبری فرایند تحول متون آموزشی با نگرش اسلامی

۱-۲- اصلاح و بازنگری متون آموزشی با رویکرد تحول و ارتقاء رشته‌های گوناگون با اولویت علوم انسانی

۱-۳- متناسب‌سازی و به روزرسانی روش‌های برنامه‌ریزی آموزشی و درسی و شیوه‌های یاددهی و یادگیری بر اساس آموزه‌های اسلامی

۱-۴- تدوین پیشینه، فلسفه و معرفی دانشمندان برتر جهان اسلام و ایران در هر رشته و توسعه زمینه تعامل علم و دین

۱-۵- تدوین ضوابط و تأمین بستر آموزشی مناسب جهت تعامل مستمر و هدفمند عناصر علمی حوزه و دانشگاه

۱-۶- گنجاندن پیوست‌های اخلاق اسلامی و حرفه‌ای در برخی از متون تخصصی

۱-۷- اختصاص دوره‌های آموزشی پژوهش محور و مسأله محور پیرامون نیازهای علمی «دانشگاه اسلامی» در مقاطع

تحصیلات تکمیلی با نظارت کارگروه‌های تخصصی

۱-۸- ایجاد زمینه مشارکت فعال و همه جانبه اساتید حوزه و دانشگاه و نهادهای علمی مستقل با نظارت کارگروه های تخصصی برای تولید و بازنگری برنامه درسی

راهبرد ۲:

هدایت و تحول نظام برنامه‌ریزی آموزشی و متون درسی به سمت تقویت فضایل اخلاقی و اعتماد به نفس و تقویت باورهای دینی و التزام به مسئولیت‌های اجتماعی

اقدامات:

۱-۲- بازطراحی دوره‌های آموزشی و ارتقای روش‌های آموزشی با قابلیت تقویت باورهای دینی، ابعاد هویتی، مسئولیت‌های اجتماعی و مهارت‌های زندگی اسلامی
۲-۲- تدوین منشور اخلاقی و حرفه‌ای بر اساس مبانی اسلامی

۲-۳- نهادینه سازی نقش تربیتی استاد و ایجاد زمینه تحقق آن در فرایند آموزشی

۲-۴- تعظیم مناسک و شعائر اسلامی در برنامه‌ریزی‌های آموزشی

۲-۵- متناسب سازی مدت تحصیل در رشته های مختلف با تحولات علمی

۲-۶- تدوین نظریات مبتنی بر جهان بینی اسلامی و بازخوانی و بازسازی بنیان‌های نظری حوزه های مختلف علمی در رشته های درسی به منظور پالایش متون مغایر با ارزش های دینی

۷-۲- معرفی موارث و مفاخر دینی، علمی و فرهنگی-
تاریخی و معاصر و بهره‌گیری از دستاورد آنها در تدوین
برنامه‌ها و متون درسی

۸-۲- افزایش سهم دروس اختیاری و تنوع بخشی آنها در
جهت هم افزایی دانش، مهارت و نگرش دانش‌آموختگان و
تقویت فضایل اخلاقی و باورهای دینی
۹-۲- حفظ حدود، آداب و موازین شرعی و کاهش اختلاط در
برنامه‌ها و فضاهای آموزشی

راهبرد ۳:

فراگیر نمودن نهضت نقد علمی در نظام آموزشی و ترویج
رویکرد نقادانه علمی در مواجهه با نظریه‌ها و متون موجود

اقدامات:

۱-۳- ایجاد مرکز سیاست‌گذاری، ساماندهی و نظارت هدفمند
ترجمه متون علمی و آموزشی با رویکرد نقد و تحلیل، مبتنی بر
آموزه‌های اسلامی

۲-۳- تدوین سیاست‌های توسعه و راهبری نهضت نقد با
اولویت علوم انسانی و هنر در سه بعد ساختار، محتوا و منابع

۳-۳- تدوین سیاست‌ها و سازوکارهای تشویق و حمایت از
نظریه پردازان و منتقدان علمی

۴-۳- تدوین راهکارهای اجرایی تقویت روحیه نقد و
پرسشگری در دانشجویان

۵-۳- طراحی، تدوین و برگزاری دوره‌های آموزشی
فلسفه‌های مضاف به ویژه در علوم انسانی

۳-۶- گسترش و توسعه کرسی‌های نقد، مناظره و نظریه‌پردازی

راهبرد۴:

طراحی فرایند آموزش با عنایت به پرورش انواع استعدادها و پرورش قدرت ابتکار، خلاقیت و نوآوری

اقدامات:

۴-۱- اصلاح نظام آموزشی حافظه محور و اهتمام بر رویکرد مسأله محور و خلاقیت پرور

۴-۲- طراحی سازوکار نهادینه سازی روحیه تحقیق در پایان نامه های تحصیلات تکمیلی

۴-۳- تقویت جایگاه رشته های علوم انسانی و ایجاد سازوکار هدایت استعدادها برتر به سمت ادامه تحصیل در رشته های علوم انسانی و جذب و نگهداری بهینه آنان

۴-۴- طراحی سازوکار هدایت تحصیلی انعطاف پذیر متناسب با استعدادها و علایق دانشجویان

۴-۵- طراحی نظام ترغیب و تشویق اساتید و دانشجویان در جهت افزایش خلاقیت و نوآوری

۴-۶- طراحی نظام ارزیابی استعداد دانشجویان و سطح بندی انواع استعدادها جهت ورود به رشته های متناسب

۴-۷- طراحی نظام نوین ارزیابی آموزشی دانشجویان جهت شکوفایی خلاقیت در آنان

۴-۸- حمایت از تأسیس و فعالیت مراکز نخبه پرور در حوزه های علوم بویژه علوم انسانی

- ۴-۹- تأکید بر تقویت خلاقیت و نوآوری اساتید در تدوین طرح نامه دروس
- ۴-۱۰- متناسب سازی واحدهای روش تحقیق در رشته‌های مختلف
- ۴-۱۱- اتخاذ تدابیر لازم جهت به کارگیری اساتید توانمند علمی در سطح کارشناسی

راهبردها:

آگاهی از آخرین دستاوردهای علمی بشر و بهره‌گیری از آنها متناسب با ارزشهای اسلامی برای استفاده در مراکز آموزش عالی

اقدامات:

- ۵-۱- تأسیس و تأکید بر رشته‌های پژوهش محور در مقاطع تحصیلات تکمیلی در رشته‌های مختلف علوم در راستای نوآوری و تولید علم متناسب با نیازها و مقتضیات کشور
- ۵-۲- حمایت مادی و معنوی برای بکارگیری دستاوردهای جدید و معتبر علمی و آموزشی در جهت رفع نیازهای بومی کشور
- ۵-۳- زمینه سازی برای انتقال دانش و نتایج تحقیقات کاربردی جهت تولید محتوا و متون علمی در دانشگاه ها
- ۵-۴- فراهم آوردن زیرساخت ها و امکانات لازم برای بهره گیری از فناوری‌های نوین و پیشرفته در سطح کشور و به روزرسانی تجهیزات آزمایشگاه ها و کارگاه ها در تراز جهانی
- ۵-۵- تعامل علمی و هدفمند با مراکز آموزشی، پژوهشی و فن آوری معتبر بین‌المللی به ویژه در جهان اسلام

راهبرد ۶:

طراحی، تبیین و تدوین نظام جامع اخلاق و فقه پزشکی و سلامت معنوی بر اساس آموزه‌های اسلامی

اقدامات:

۱-۶- تدوین فلسفه، فقه و اخلاق پزشکی بر اساس آموزه‌های اسلامی با بهره‌گیری از منابع علمی و تجارب دانشگاهها و حوزه‌های علمیه

۲-۶- انسجام‌بخشی و کارآمدسازی ساختار حوزه اخلاق پزشکی به منظور توسعه، ترویج، نظارت و ارزیابی در تمامی شئون به ویژه آموزش و درمان در سطوح ملی، ستاد و صف

۳-۶- طراحی، تبیین و تدوین شاخص‌های سلامت معنوی و ارتقای سلامت معنوی بیماران و جامعه پزشکی و سلامت عمومی جامعه متناسب با آموزه‌های اسلامی

۴-۶- طراحی نظام تشویق پزشکان متعهد و معرفی الگوهای برتر اخلاق پزشکی و سلامت معنوی

۵-۶- ایجاد و گسترش محیط‌های معنوی و مراکز مشاوره دینی

راهبرد ۷:

ایجاد و اصلاح رشته های تحصیلی کاربردی و متناسب با نیازهای جامعه اسلامی و بومی سازی آنها و تقویت بُعد کارآفرینی و افزایش اشتغال مولد و پایدار

اقدامات:

۱-۷- بازنگری در رشته های تحصیلی بر مبنای تقاضای اجتماعی، نیازهای بازار کار و تحولات و رویکردهای نوین آموزشی

۲-۷- جهت دهی به متون آموزشی، مقالات علمی و پایان نامه های تحصیلات تکمیلی با رویکرد مسأله محور و ناظر بر نیازهای دارای اولویت کشور

۳-۷- طراحی و ایجاد علوم و فنون میان رشته ای با توجه به نیازهای روز جامعه و فضای علمی کشور

۴-۷- انجام پایش و ارزیابی کیفیت و کارآمدی برنامه های آموزشی

۵-۷- تقویت و توسعه به کارگیری زبان فارسی در متون علمی دانشگاهی و تبدیل زبان فارسی به زبان مرجع علم

۶-۷- حمایت از تدوین کتب و متون مرجع به زبان فارسی قابل رقابت جهانی جهت اقتدار و مرجعیت علمی

۷-۷- ایجاد سازوکار تولید و تدوین متون مرجع علمی در رشته های مختلف به زبان فارسی

۸-۷- حمایت از تولید و کاربردی کردن علوم انسانی با جهت گیری اسلامی

۷-۹- تبیین پیامدهای فرهنگی و اجتماعی رشته های تحصیلی و نظریه های علمی و برنامه ریزی جهت تدوین نظریه های کارآمد و مناسب

۷-۱۰- تولید متن و محتوای کارآفرین و ارتقای فرهنگ کارآفرینی از طریق تعامل دانشگاه ها با نهادها و بنگاه های اقتصادی - اجتماعی در برنامه ریزی های آموزشی

راهبرد ۸:

تحول و نوسازی رشته های دانشگاهی براساس عدالت آموزشی و آمایش سرزمین

اقدامات:

- ۸-۱- تهیه و تدوین سند تحول آموزش عالی مبتنی بر آمایش سرزمین و حمایت از اجرایی شدن آن
- ۸-۲- تقویت و به روزرسانی سامانه هوشمند ملی و منطقه ای جذب اساتید متخصص و متعهد و توزیع آنها براساس سند آمایش و نقشه جامع علمی کشور
- ۸-۳- ایجاد سازوکار لازم جهت بهره گیری از مزیت های نسبی و رقابتی دانشگاه ها با توجه به نیازهای متفاوت مناطق مختلف کشور مبتنی بر آمایش سرزمین
- ۸-۴- ارزیابی دوره های مجوزهای تأسیس رشته های علمی و لغو مجوز مراکز فاقد حداقل ضوابط و استانداردهای علمی و آموزشی
- ۸-۵- اصلاح سازوکار پذیرش و هدایت تحصیلی دانشجویان بر اساس مقتضیات بومی فردی پسران و دختران

۸-۶- هدفمندسازی هزینه‌های تحصیلی در دانشگاه‌های کشور با رویکرد عدالت آموزشی و ایجاد تسهیلات ویژه برای دانشجویان استعدادهای درخشان جهت پویایی و جلوگیری از رکود علمی

راهبرد ۹:

تسریع ضابطه مند فرایند جذب، تربیت، ارتقاء و نظارت و ارزیابی مستمر اعضای هیأت علمی

اقدامات:

۹-۱- بازنگری و ارزیابی دوره ای شاخص ها، ضوابط و مقررات جذب اعضای هیأت علمی

۹-۲- ایجاد سازوکار لازم برای حضور تمام وقت اعضای هیأت علمی در دانشگاه ها و افزایش تعاملات علمی استاد و دانشجو در خارج از کلاس با تأکید بر شاگردپروری

۹-۳- طراحی سازوکارهای لازم به منظور شناسایی و هدایت دانشجویان واجد شرایط جذب (علمی، مهارتی، فرهنگی و اعتقادی)

۹-۴- طراحی و اجرای دوره های دانش افزایی اعضای هیأت علمی در مسیر ارتقای حرفه ای و بینشی ایشان

۹-۵- اولویت بخشی به جذب استعدادهای درخشان و نخبگان واجد شرایط (علمی، فرهنگی و اعتقادی) به عنوان

هیأت علمی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی

۹-۶- ارتقای مستمر دانش و مهارت های تخصصی و معرفت دینی، سیاسی و اجتماعی اعضای هیأت علمی با تأکید بر رشته تخصصی آنان

۹-۷- تدوین نظام جامع ارزیابی مستمر و هدفمند و تدوین شاخص های فعالیت های علمی - فرهنگی اساتید و بازخورد نتایج آن به منظور ارتقای اعضای هیأت علمی

راهبرد ۱۰:

نهادینه‌سازی تعامل آموزشی بین حوزه و دانشگاه

اقدامات:

- ۱-۱۰- طراحی و برنامه ریزی دوره های آموزشی و فرصت مطالعاتی مشترک میان حوزه و دانشگاه
- ۲-۱۰- ایجاد و ارتقای سازوکار لازم جهت تعامل فراگیر و فعال حوزه و دانشگاه در ابعاد مختلف
- ۳-۱۰- طراحی بانک اطلاعات علمی و آموزشی حوزه و دانشگاه به منظور اطلاع رسانی متقابل
- ۴-۱۰- شناسایی و معرفی ظرفیت های علمی و آموزشی حوزه و دانشگاه به یکدیگر
- ۵-۱۰- ایجاد زمینه به کارگیری متقابل استاد معین در حوزه و دانشگاه
- ۶-۱۰- حمایت و توسعه حوزه های علوم اسلامی دانشگاهیان و استفاده از ظرفیت آنها در جهت ارتقاء سطح آموزش عالی کشور
- ۷-۱۰- همکاری و تعامل حوزه و دانشگاه در تدوین، بازنگری و اصلاح متون علوم انسانی و برنامه های درسی
- ۸-۱۰- حمایت از همکاری علمی مشترک حوزویان و دانشگاهیان در عرصه های علمی و آموزشی

راهبرد ۱۱:

بسترسازی و تقویت ساختارهای حمایتی برای رشد هنر اسلامی و حمایت از آموزش های نظری و کاربردی در حوزه هنر متعهد

اقدامات:

- ۱-۱۱- تدوین متون آموزشی در زمینه هنر براساس مبانی اسلامی با همکاری حوزه های علمیه
- ۲-۱۱- توسعه هدفمند رشته هنر متناسب با منابع علمی، تجربیات ملی، مدرسان دارای صلاحیت عمومی و توانایی حرفه ای و نیازمندی های جامعه اسلامی
- ۳-۱۱- حمایت و هدایت از تولیدات هنرمتعهد از جمله پایان نامه های دانشجویی با رویکرد معرفی ارزش های دینی، انقلاب اسلامی و دفاع مقدس
- ۴-۱۱- تأسیس و تقویت حوزه های میان رشته ای هنر و دیگر رشته های علوم بر اساس آموزه های اسلامی به ویژه فلسفه، فقه و اخلاق
- ۵-۱۱- تدوین، گسترش و تعمیق دروس مربوط به مبانی نظری هنر اسلامی بویژه فلسفه هنر
- ۶-۱۱- حمایت از رشته های هنری محلی و منطقه ای در چارچوب فرهنگ اسلامی- ایرانی
- ۷-۱۱- حمایت از تأسیس رشته ها و مراکز آموزشی هنر اسلامی با مشارکت حوزه های علمیه
- ۸-۱۱- ایجاد ظرفیت های متناسب با شعر و ادبیات فارسی در رشته های هنر

۱۱-۹- ایجاد ساز و کار لازم جهت بررسی و سنجش استعدادها و صلاحیت های علمی و اخلاقی در رشته های هنری در پذیرش دانشجو

۱۱-۱۰- مستندسازی تجربیات عملی و هنرهای در حال فراموشی و تبدیل آن به متون و برنامه های درسی هنر
۱۱-۱۱- تدوین سازوکارهای تشویقی اساتید پیشکسوت و آفریننده آثار بدیع هنری

راهبرد ۱۲:

توسعه رشته های تخصصی به منظور تبیین و صیانت از آموزه ها، تجربیات و دستاوردهای انقلاب اسلامی و ارزش های دفاع مقدس

اقدامات:

۱۲-۱- ایجاد و گسترش واحدهای درسی و رشته های تخصصی در رابطه با تجربیات انقلاب اسلامی و دفاع مقدس
۱۲-۲- هدایت و حمایت از پایان نامه های مرتبط با تجربیات انقلاب اسلامی و دفاع مقدس

راهبرد ۱۳:

تحول هدفمند فرصت های مطالعاتی، نظام راتبه تحصیلی (بورس) و اعزام، ساماندهی و هدایت علمی - فرهنگی دانشجویان خارج از کشور با توجه به نیازها و اولویتهای کشور

اقدامات:

۱۳-۱- استفاده بهینه و هدفمند از فرصت بورسیه ها در خارج از کشور به عنوان ایجاد خط ارتباطی مؤثر و نظام مند دانشگاهها با نظام های علمی و فناوری سایر کشورها

۱۳-۲- ایجاد نظام جامع و هدفمند در اعزام بورسیه ها در راستای اولویت های فرهنگی - تربیتی، آموزشی، پژوهش و فناوری نقشه جامع علمی کشور و مأموریت گرایی در اعزام بورسیه ها

۱۳-۳- ساماندهی فرهنگی و علمی دانشجویان خارج از کشور و ایجاد سامانه ملی نظام راتبه تحصیلی و اعزام دانشجویان و تعامل پویا با آنان

۱۳-۴- اصلاح و تکمیل سیاست های اعزام دانشجویان براساس اولویت های علمی، فرهنگی و اقتصادی کشور

۱۳-۵- ساماندهی فرصت های مطالعاتی و حضور در کنفرانس های بین المللی اعضای هیأت علمی در راستای اولویتهای نقشه جامع علمی کشور

۱۳-۶- هدایت، تکمیل و تقویت شبکه رایزنی علمی و فناوری خارج از کشور

راهبرد ۱۴:

فراهم آوردن ساز و کار کارآمد اعطای بورس و جذب دانشجویان و نخبگان خارجی و برنامه‌ریزی خاص برای ایشان با توجه به اهداف جهانی انقلاب اسلامی در ابعاد علمی و فرهنگی

اقدامات:

۱۴-۱- توسعه و ارتقای سامانه شناسایی، جذب، بورس و پیگیری تحصیل و ارزیابی حین تحصیل دانشجویان خارجی به لحاظ علمی و فرهنگی با همکاری و هماهنگی دستگاه‌های ذیربط

۱۴-۲- ساماندهی و سیاست‌گذاری فرآیند جذب و ارتقای وضعیت فرهنگی دانشجویان مستعد فرهنگی، سیاسی و اجتماعی به ویژه در جهان اسلام

۱۴-۳- ایجاد مدیریت ویژه به لحاظ استاد، برنامه و پیوست فرهنگی و متولی برای دانشجویان خارجی

۱۴-۴- ایجاد زمینه تحصیل دانشجویان خارجی در دانشگاه‌های واجد شرایط کشور

۱۴-۵- تدوین و ارائه دروس عمومی خاص دانشجویان خارجی، متناسب با فرهنگ آنان و با تاکید بر تبیین آرمان‌های انقلاب اسلامی و منظومه فکری حضرت امام(ره) و مقام معظم رهبری

۱۴-۶- ایجاد سازوکار مناسب و هدفمند برای ارتباط مستمر با دانش‌آموختگان خارجی پس از فراغت از تحصیل

۱۴-۷- ایجاد و گسترش فضای مجازی مطلوب جهت جذب و پذیرش مجازی دانشجویان

راهبرد ۱۵:

فراهم آوردن فرصت های رسمی و ضابطه مند جهت انتقال تجربیات و مطالعات برون دانشگاهی به دانشگاه

اقدامات:

۱۵-۱- تشکیل بانک اطلاعاتی و شناسایی اشخاص حقیقی و حقوقی و ارزیابی و بررسی صلاحیت ها و بهره مندی از ظرفیت آنها در دانشگاه ها

۱۵-۲- ایجاد سازوکار مطلوب جهت رصد و سنجش و اعتبارسنجی علوم و مهارت های غیردانشگاهی و تجربی

۱۵-۳- ایجاد سازوکار بکارگیری و تبدیل مهارت های مختلف به دانش های مدون در دانشگاه ها

۱۵-۴- حمایت از محصولات و دستاوردهای مطلوب و معتبر اشخاص و مراکز غیر دانشگاهی

راهبرد ۱۶:

ساماندهی و ارتقاء مؤسسات آموزش های عالی آزاد بر اساس آموزه های اسلامی

اقدامات:

۱۶-۱- تدوین ضوابط و صدور مجوز مشروط و قابل تمدید برای مؤسسات آموزش عالی آزاد

۱۶-۲- تدوین استانداردها و شاخص ها جهت نظارت و ارزیابی و تمدید مجوز مؤسسات آموزش عالی آزاد

۱۶-۳- ساماندهی و تدوین ضوابط آموزشی (استاد، دانشجو و متون) و فضای آموزشی- فرهنگی مؤسسات آموزش عالی آزاد

۱۶-۴- حمایت، هدایت و کارآمدسازی مؤسسات آموزشی آزاد جهت رفع نیازهای کشور و تسهیل در برقراری ارتباطات علمی، فناوری و فرهنگی

راهبرد ۱۷:

اصلاح و تکمیل نظام نظارت و ارزیابی مستمر متون و برنامه های آموزشی متناسب با آموزه های اسلامی

اقدامات:

۱۷-۱- تدوین شاخص های بومی و شیوه ارزیابی و نظارت بر متون و برنامه های نظام آموزشی

۱۷-۲- تدوین شاخص ها، فرایندها و ساختارهای مناسب نظارت و ارزیابی راهبردها و اقدامات نظام آموزشی

۱۷-۳- اصلاح فرایندها و ساختارهای مرتبط در ارزیابی متون آموزشی

۱۷-۴- ایجاد انسجام و هماهنگی و تمرکز در سیاست گذاری و برنامه ریزی در زمینه نظارت و ارزیابی مستمر نظام آموزش

۱۷-۵- ارزیابی مستمر متون و برنامه های آموزشی

۱۷-۶- تربیت نیروی متخصص در زمینه برنامه ریزی های آموزشی

۱۷-۷- ایجاد سازوکار نظارت و ارزیابی مستمر و هدفمند نظام آموزشی در سه سطح «شورای اسلامی شدن دانشگاه ها و مراکز آموزشی»، «وزارتخانه های ذیربط» و «دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی»

فصل هفتم

نظام پژوهش و فناوری

راهبرد ۱:

ساماندهی نظام جامع پژوهش و فناوری با تأکید بر گسترش مرزهای دانش مبتنی بر آموزه های اسلامی و بومی، با توجه به نیازها و اقتضائات جامعه اسلامی

اقدامات:

۱-۱- تدوین طرح جامع پژوهشی دانشگاه ها بر اساس مزیت های نسبی و رقابتی در چارچوب نقشه جامع علمی کشور
۱-۲- تدوین شاخص های متمایز کننده پژوهش و فناوری «دانشگاه اسلامی»

۱-۳- طراحی نظام نوین پژوهش و فناوری در دانشگاه مبتنی بر نقشه جامع علمی کشور و آموزه های اسلامی

۱-۴- یکپارچه سازی سیاست های پژوهش و فناوری و شبکه سازی برای افزایش سهم آن در اقتدار و سرمایه های ملی

۱-۵- بهینه سازی ساختار مدیریتی برای تحقق نظام پژوهش و فناوری

راهبرد ۲:

طراحی نظام موضوعات و اولویت های پژوهشی و ساماندهی فرایندهای آن با اولویت علم بومی و علم دینی

اقدامات:

۱-۲- طراحی نظام و ایجاد ساختار مطلوب برای اولویت ها و موضوعات پژوهشی مورد نیاز «دانشگاه اسلامی» و جامعه اسلامی
۲-۲- ایجاد ساختار آینده پژوهی در کلیه موضوعات علمی و هدایت بخشی از پژوهش ها به سمت آن

۳-۲- برنامه ریزی برای رصد علم و فناوری در سطح ملی و جهانی با تأکید بر آینده پژوهی

۴-۲- تبیین و ترویج روش های تحقیق علم دینی در محیط های علمی و دانشگاهی

۵-۲- تبیین و تدوین فلسفه علم بر مبنای جهان بینی اسلامی و تدوین فلسفه های مضاف و تعیین جهت گیری علوم مبتنی بر جهت گیری اسلامی با رویکرد تطبیقی

۶-۲- طراحی سامانه جامع نظام موضوعات پژوهشی مرتبط با فرآیند اسلامی سازی با محوریت قرآن و عترت

۷-۲- اولویت دادن به پژوهشهای مورد نیاز جهت اصلاح، تکمیل و تأمین متن و محتوای نظامات چهارگانه دانشگاه اسلامی

۸-۲- طراحی «نظام طبقه بندی علم از نگاه اسلامی» و ترسیم درخت دانش و مهارت در حوزه تولید علم دینی و شناخت محققین برجسته آن

- ۹-۲- طراحی و مدیریت شبکه دانش میان حوزه و دانشگاه و سایر مجامع علمی در جهت تحقق علم دینی
- ۱۰-۲- تقویت و ساماندهی فرایندها و نظام همکاری علمی - پژوهشی حوزه و دانشگاه با تأکید بر پژوهش‌های بین‌رشته‌ای
- ۱۱-۲- تدوین سازوکارهای عملیاتی برای تشکیل گروه‌های تحقیقاتی با تعامل بین متخصصان حوزوی و دانشگاهی و همکاری پژوهشی مشترک و شبکه‌سازی در جهان اسلام و توسعه در عرصه بین‌المللی
- ۱۲-۲- حمایت از تأسیس ساختارهایی مانند پژوهشکده‌ها، قطب‌ها و انجمن‌های علمی بین‌رشته‌ای مأموریت‌گرا در حوزه‌های علم و دین با حضور محققان حوزه و دانشگاه
- ۱۳-۲- هم‌اندیشی‌های مشترک میان دانشمندان علوم انسانی، علوم پایه و طبیعی با دانشمندان علوم دینی
- ۱۴-۲- کارآمد نمودن دیپلماسی علم و فناوری در عرصه جهانی به ویژه جهان اسلام

راهبرد ۳:

تقویت و ارتقای جایگاه پژوهش، تولید علم و فناوری و نهضت نرم‌افزاری و بسط روحیه پژوهشگری در دانشگاه در جهت تحقق تمدن نوین اسلامی

اقدامات:

- ۱-۳- فرهنگ‌سازی به منظور ارتقاء جایگاه پژوهش و پژوهشگر
- ۲-۳- هدفمندسازی نظام ارتقاء و تشویق دانشگاه‌ها، اساتید و دانشجویان بر مبنای تولید علم و فناوری

۳-۳- هدایت و حمایت از پژوهش‌ها، پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در جهت تولید علم نافع، مسأله محور و محصول محور مورد نیاز جامعه

۳-۴- تقویت و حمایت از پژوهشگران در کلیه سطوح برای احراز جایگاه‌های نخبگانی و بهره‌مندی از مزایای مادی و معنوی آن

۳-۵- ایجاد سازوکار و زیرساخت لازم برای رقابت مؤثر و کارآمد دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها و پژوهشگران در سطوح بین‌المللی جهت دستیابی به مرجعیت علمی

۳-۶- شبکه‌سازی علمی و مدیریت شبکه علمی دانشمندان جهان اسلام در جهت احیای تمدن اسلامی

۳-۷- جلب مشارکت خیرین و تشویق جامعه به سمت وقف در حوزه‌های پژوهشی

راهبرد ۴:

ساماندهی و هدفمندسازی برنامه‌های پژوهشی براساس مزیت‌های نسبی و رقابتی و مأموریت‌گرایی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی

اقدامات:

۴-۱- تدوین نگاهت نهادی و نگاهت دانشی برای فعالیت‌های پژوهشی کشور مبتنی بر اقتضانات آمایش سرزمین و دانش‌تمدنی

۴-۲- تشکیل سامانه ملی مدیریت پژوهش و فناوری و تجهیزات آزمایشگاهی

۳-۴- پایش مستمر برنامه‌های پژوهشی متناسب با تحولات علمی و همسو با نیازهای جامعه اسلامی

۴-۴- ایجاد شبکه‌های پژوهشی ملی، منطقه ای و بین‌المللی برای انتشار و تبادل دانش و فناوری متناسب با اولویت تولید دانش تمدن ایرانی اسلامی و بهره‌گیری از فرصت‌های جهانی

۴-۵- ایجاد سازوکار مناسب جهت واگذاری طرح‌های پژوهشی به دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی کشور بر اساس مزیت‌های نسبی و رقابتی

۴-۶- ساماندهی و هدایت پژوهش‌های دانشگاهی و مراکز پژوهشی به سوی مأموریت‌گرایی، هم‌افزایی، شبکه‌سازی و افزایش سهم آن در اقتدار و سرمایه‌های ملی

۴-۷- بازتعریف نظام بودجه‌بندی پژوهشی دانشگاه‌ها براساس تطابق اثربخشی خروجی‌های پژوهشی و تأمین نیازهای جامعه براساس مأموریت‌ها و مزیت‌های نسبی هر دانشگاه و مؤسسات پژوهشی

۴-۸- حمایت از ایجاد و توسعه شبکه‌های پژوهشی و فناوری و آزمایشگاهی و مراکز خدمات تخصصی به منظور افزایش تعاملات و تسهیل انتقال و انتشار دانش

راهبردها:

ساماندهی نظام موضوعات پژوهش‌ها، پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها و فرآیند راهنمایی کارآمد جهت رفع نیازهای مادی و معنوی جامعه اسلامی با تأکید بر پیوستگی آموزش و پژوهش

اقدامات:

- ۵-۱- طراحی سازوکار ضابطه مند نمودن تصویب موضوعات پایان نامه ها در چارچوب نظام موضوعات پژوهشی کشور
- ۵-۲- طراحی بانک جامع اطلاعات پژوهش ها، پایان نامه ها و رساله ها بصورت فرابخشی جهت ارتقای مالکیت فکری و ارتقاء نوآوری
- ۵-۳- الزام هدایت پایان نامه ها و رساله های دانشجویان تحصیلات تکمیلی به پروژه های مسأله محور و مورد نیاز جامعه مبتنی بر ارزش های اسلامی در بخش های صنعتی، اقتصادی، کشاورزی، خدماتی، اجتماعی و رفاهی
- ۵-۴- حمایت از پایان نامه های مسأله محور و اثربخش مرتبط با نیازهای کشور
- ۵-۵- بهره گیری از نتایج و یافته های پژوهشی و پایان نامه ها و رساله ها در فرایند آموزش

راهبرد ۶:

ساماندهی و ارتقاء منابع انسانی در حوزه پژوهش

اقدامات:

- ۶-۱- تدوین معیار و شاخص برای پژوهشگران و تربیت مدیران پژوهشی عالم، کارآمد، خلاق و متعهد برای دانشگاه اسلامی
- ۶-۲- طراحی نظام استعدادیابی و جذب پژوهشگران در آموزش عالی کشور
- ۶-۳- توسعه دوره های تحصیلات تکمیلی پژوهش محور
- ۶-۴- فراهم کردن زمینه های مناسب برای جذب نخبگان

و فارغ التحصیلان دانشگاهی به عنوان عضو هیأت علمی پژوهشی در حوزه و دانشگاه و ارتقای جایگاه ایشان
۵-۶- حمایت از دوره های مهارت افزایی و توسعه مهارت های تحقیقاتی پژوهشگران

راهبرد ۷:

ایجاد انگیزه الهی مبتنی بر آموزه های اسلامی برای عبور از مرزهای دانش، توسعه کارآفرینی علمی و تجاری سازی یافته های پژوهشی

اقدامات:

- ۱-۷- تدوین سند ملی تجاری سازی علم و فناوری در راستای تحقق نقشه جامع علمی کشور
- ۲-۷- ارتقاء جایگاه ارزش کار، توسعه فرهنگ تولید ثروت و ترویج فرهنگ کارآفرینی مبتنی بر آموزه های اسلامی
- ۳-۷- افزایش روحیه کار جمعی و تبیین جایگاه ارزشی آن در آموزه های اسلامی برای به ثمر رساندن طرح های بزرگ ملی
- ۴-۷- سیاست گذاری و برنامه ریزی به منظور ارتباط مستمر و هم افزا بین سه جریان تولید، انتشار، کاربرد و توسعه دانش و تقویت فرآیند تبدیل ایده به محصول
- ۵-۷- حمایت همه جانبه در ایجاد و توسعه شرکتهای زایشی دانش بنیان، پارک های علم و فناوری و مراکز رشد با تأکید بر کارآفرینی و تقاضا محوری
- ۶-۷- ایجاد و تقویت زیرساخت لازم جهت تشویق سرمایه گذاری بخش غیردولتی در انجام پژوهش های دانشگاهی

راهبرد ۸:

مأموریت‌گرایی و ارتقاء نقش قطب‌ها و انجمن‌های علمی در فرایند تولید و توسعه فعالیت‌های علمی و دینی دانشگاه‌ها

اقدامات:

۸-۱- ساماندهی و تقویت انجمن‌ها و قطب‌های علمی با تأکید بر ارزش‌های اسلامی به منظور ایفای نقش مرجعیت علمی و توسعه، ترویج و انتشار علم و فناوری در کشور

۸-۲- تقویت و هدایت نظام‌مند همکاری‌های پژوهشی انجمن‌ها و قطب‌های علمی به منظور توسعه همکاری‌های بین‌المللی به ویژه با کشورهای جهان اسلام

۸-۳- توسعه و ساماندهی قطب‌ها و انجمن‌های مشترک بین حوزه و دانشگاه، به منظور انجام فعالیت‌های علمی ویژه و مأموریت‌گرا در حوزه‌های اولویت‌دار با رویکرد تحلیلی و انتقادی در جهت تمدن‌سازی اسلامی - ایرانی

راهبرد ۹:

تحکیم و تقویت اخلاق ورزی، رعایت هنجارهای پژوهشی و مالکیت فکری و معنوی در راستای نظام پژوهشی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی

اقدامات:

۹-۱- تدوین سند جامع اخلاق و رعایت هنجارهای اسلامی در ساحت‌های گوناگون علم

۹-۲- تدوین اصول، قوانین و آیین‌نامه‌های مرتبط با اخلاق پژوهش در کلیه مراحل تحقیق، تولید علم، فن‌آوری و تجاری

سازی با تأکید بر ارتقای باورهای دینی
۹-۳- تدوین ضوابط، قوانین و آیین‌نامه‌های مرتبط با مالکیت
فکری و معنوی در سطح ملی و بین‌المللی براساس آموزه‌های
دینی و مصلحت نظام اسلامی
۹-۴- اصلاح ضوابط و فراهم آوردن سازوکار الزامات برخورد
قانونی با هر نوع کپی برداری تولیدات علم و فناوری بویژه در
حوزه پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها
۹-۵- نهادینه‌سازی رعایت مقررات، اصول و آموزه‌های
اخلاقی حوزه پژوهش و مالکیت فکری
۹-۶- ارائه راهکارهای مؤثر و کارآمد برای کاهش مداوم
ناهنجاری‌های مرتبط با حوزه پژوهش براساس پایش و
نظارت مداوم

راهبرد ۱۰:

ارتقای کرسی‌های نظریه‌پردازی و حمایت از تولیدات علمی
خودکفا و تقویت مواجهه انتقادی با جریان ترجمه‌زدگی

اقدامات:

۱۰-۱- تدوین و ترویج شاخص‌ها و کارکردهای کرسی
های نظریه‌پردازی و طراحی الگو برای بکارگیری آن در تولید
علم
۱۰-۲- نهادینه‌سازی کرسی‌های نظریه‌پردازی با رویکرد
تولید محتوای کارآمد و گفتمان‌سازی علم دینی و نقد جریان
ترجمه‌زدگی

- ۱۰-۳- ارتقاء خودباوری اساتید و دانشجویان برای اجتناب از تقلید، ترجمه زدگی و تعصب در حوزه تولید علم و به کارگیری علم
- ۱۰-۴- ارائه راهکارهای مؤثر و فراهم کردن زیرساخت لازم برای نقد علم موجود در تولید علم جدید و به کارگیری آن در کلیه سطوح آموزش و پژوهش
- ۱۰-۵- نهادینه کردن تغییر در شیوه های آموزشی برای ایجاد روحیه نقد علمی در فراگیران دانش
- ۱۰-۶- ساماندهی و تقویت نهضت ترجمه آثار پژوهشگران و دانشمندان ایرانی به زبان های دیگر
- ۱۰-۷- برنامه ریزی برای تشویق استادان و پژوهشگران و دانشمندان به تولید آثار و کتب مرجع در سطح ملی و بین المللی
- ۱۰-۸- زمینه سازی مطلوب در فضای دانشگاه جهت ارایه نظریه های بومی در رشته های مختلف و متناسب با ارزش های اسلامی

راهبرد ۱۱:

ساماندهی نظام نوین نظارت و ارزیابی هدفمند و مستمر پژوهش در راستای اقتدار و مرجعیت علمی کشور

اقدامات:

- ۱۱-۱- تدوین شاخص ها و معیارهای علم و فناوری مبتنی بر آموزه های اسلامی و شاخص های علم سنجی و اعتبارسنجی در راستای مرجعیت علمی کشور
- ۱۱-۲- تدوین شاخص ها، فرایندها و ساختارهای مناسب نظارت و ارزیابی راهبردها و اقدامات نظام پژوهش و فناوری

مبتنی بر آموزه های اسلامی

۱۱-۳- ایجاد سازوکار نظارت و ارزیابی مستمر و هدفمند
نظام پژوهش و فناوری در سه سطح «شورای اسلامی شدن
دانشگاه ها و مراکز آموزشی»، «وزارتخانه های ذیربط» و
«دانشگاهها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی»

۱۱-۴- طراحی و ایجاد سامانه ای برای نظارت، ارزیابی و رتبه
بندی دانشگاه ها و پژوهشگران جهت استمرار پویایی آنها

فصل هشتم نظام مدیریتی

راهبرد ۱:

طراحی و تدوین نظام جامع مدیریت اسلامی در دانشگاه ها

اقدامات:

۱-۱- طراحی الگوی مفهومی و عملیاتی مدیریت «دانشگاه اسلامی»

۲-۱- طراحی ساختار نظام‌مند در عرصه‌های «فرهنگی- تربیتی»، «آموزشی»، «پژوهش و فناوری» و «مدیریتی» براساس مبانی دانشگاه اسلامی

۳-۱- به روزرسانی، اصلاح و ارتقای آیین نامه های مربوط به مدیریت دانشگاه و بازنگری مستمر آن

راهبرد ۲:

تعادل هدفمند در طراحی و برنامه‌ریزی و طرح جامع دانشگاه با تأکید بر بُعد فرهنگی - تربیتی

اقدامات:

۱-۲- تدوین و طراحی برنامه برای دستیابی به تعادل در نظامات چهارگانه و تدوین شاخص های سنجش مدیریتی دانشگاه

۲-۲- فراهم کردن زیرساخت ها و اختیارات قانونی برای رؤسای دانشگاه‌ها در جهت تضمین موفقیت در نظامات چهارگانه دانشگاهی و دستیابی به توسعه پایدار

- ۲-۳- ملزم نمودن دانشگاه‌ها و نهادهای تصمیم‌گیر برای نظام آموزش عالی بر تهیه پیوست فرهنگی - تربیتی برای هر تصمیم کلان یا اقدام مدیریتی
- ۲-۴- ارائه برنامه فرهنگی رؤسای دانشگاه‌ها در فرایند تأیید صلاحیت به شورای عالی انقلاب فرهنگی

راهبرد ۳:

ظرفیت‌سازی و مدیریت بهینه از مزیت‌های دانشگاه و دانشگاهیان در تأمین منافع ملی و مصالح عمومی و حل مسائل کلان کشور

اقدامات:

- ۳-۱- طراحی نظام همکاری دانشگاه با بخش‌های مختلف برای حضور اثربخش دانشگاه در جامعه
- ۳-۲- بازنگری و اصلاح ساختارهای قانونی و مدیریتی دانشگاه‌ها در راستای امکان پذیر نمودن مشارکت حداکثری دانشگاهیان در تأمین مصالح و منافع ملی و حل مسائل کلان کشور
- ۳-۳- فراهم ساختن امکانات، زیرساخت‌ها و حمایت‌های لازم در جهت پاسخگویی دانشگاه‌ها به نیازهای روزافزون علمی و تحقیقاتی کشور
- ۳-۴- حمایت و تشویق مدیران فعال در بکارگیری ظرفیت دانشجویان، دانش‌آموختگان و اساتید در جهت حل مسائل کلان کشور

راهبرد ۴:

نقش آفرینی فعال دانشگاه‌ها در عرصه‌های علمی و فرهنگی در سطح بین‌الملل با اولویت تعامل با دانشگاه‌های جهان اسلام

اقدامات:

۴-۱- تدوین نظام نامه فعالیت‌های فراملی دانشگاه‌های واجد صلاحیت و واگذاری اختیارات لازم به رئیس دانشگاه برای رقابت در سطح بین‌الملل و انجام مأموریت‌های فراملی
۴-۲- ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و شناخت مزیت‌های رقابتی آنها در عرصه‌های بین‌المللی

۴-۳- معرفی توانمندی‌های دانشگاه‌های کشور و ایجاد ظرفیت‌های لازم جهت نقش آفرینی در سطح بین‌المللی برای جذب نخبگان علمی، دانشجویان، اساتید و پژوهشگران از سراسر جهان

۴-۴- تقویت حضور دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در مجامع، نهادها و انجمن‌های بین‌المللی با رعایت مصالح کشور

۴-۵- تعامل و همکاری با دانشگاه‌های معتبر جهان در راستای ارتقاء وضعیت علمی کشور با اولویت دانشگاه‌های جهان اسلام

راهبرد ۵:

طراحی، بهسازی و متناسب سازی فضاهای کالبدی دانشگاه بر اساس معماری اسلامی- ایرانی و رعایت شرایط محیطی

اقدامات:

۵-۱- تدوین شاخصه‌ها و استانداردهای معماری دانشگاه اسلامی

۵-۲- بهسازی و متناسب سازی فضاهای دانشگاهی منطبق با استانداردهای علمی، اقلیمی، اجتماعی و فرهنگی

۵-۳- تدوین و ابلاغ قوانین و مقررات مورد نیاز جهت رعایت استانداردهای معماری اسلامی- ایرانی

راهبرد ۶:

تدوین شاخص‌ها و ملاک‌های اسلامی شایسته‌سالاری در مدیران دانشگاهی

اقدامات:

۶-۱- تعیین ضوابط، شاخص‌ها و ویژگی‌های مدیران براساس تعهد، تخصص، مهارت و بینش سیاسی مبتنی بر مبانی اسلامی

۶-۲- بازنگری و اصلاح مقررات با تاکید بر شایسته‌سالاری برای انتخاب، انتصاب، و ارتقاء مدیران دانشگاهی

۶-۳- تدوین شاخص‌ها و ضوابط انتخاب و برکناری رؤسای دانشگاه‌ها براساس مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

۶-۴- ایجاد سازوکار و ساختار لازم در جهت آموزش، تربیت و ارتقای مدیر در تراز «دانشگاه اسلامی»

- ۵-۶- ارتقای مستمر ظرفیت و توان معرفتی، مدیریتی و فرهنگی مدیران دانشگاهی
- ۶-۶- نهادینه سازی اصول و ارزش های اخلاق اسلامی در رفتار و عملکرد مدیران دانشگاهی
- ۶-۷- سنجش میزان موفقیت مدیریت دانشگاه ها در حل مسائل ملی و منطقه ای و اعمال آن در ارتقاء ایشان

راهبرد ۷:

تدوین نظام جامع نظارت و ارزیابی هدفمند و مستمر نظام مدیریت اسلامی دانشگاه ها

اقدامات:

- ۷-۱- طراحی سامانه جامع نظارت و ارزیابی نظام مدیریت اسلامی دانشگاه ها
- ۷-۲- طراحی و ایجاد نظام تشویق و ارتقای رؤسا و مدیران دانشگاهی و تشویق سالانه آنان بر مبنای نتایج نظارت و ارزیابی
- ۷-۳- تدوین شاخص ها، فرایندها و ساختارهای مناسب نظارت و ارزیابی راهبردها و اقدامات نظام مدیریتی
- ۷-۴- ایجاد نهاد فرادانشگاهی جهت ارزیابی کیفی خروجی دانشگاه ها بر مبنای فلسفه و مأموریت دانشگاه اسلامی و تأکید بر بُعد فرهنگی- تربیتی
- ۷-۵- رتبه بندی دانشگاه ها و مدیران آنها بر اساس معیارها و ضوابط تدوین شده

۶-۷- مستندسازی و انتشار فعالیت های دانشگاهیان در
چارچوب سند دانشگاه اسلامی با رعایت مصالح ملی
۷-۷- ایجاد سازوکار نظارت و ارزیابی مستمر و هدفمند نظام
مدیریتی در سه سطح «شورای اسلامی شدن دانشگاه ها و
مراکز آموزشی»، «وزارتخانه های ذیربط» و «دانشگاه ها و
مؤسسات آموزشی و پژوهشی»

فصل نهم

چارچوب نهادی و نظام اجرایی

«سند دانشگاه اسلامی»

برای تحقق اهداف و برنامه‌های سند دانشگاه اسلامی در افق چشم انداز ۱۴۰۴، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت بر فرآیند اسلامی شدن دانشگاه‌ها ذیل نقشه جامع علمی کشور در چهار سطح به شرح زیر صورت می‌پذیرد:

الف) سیاست‌گذاری، نظارت و ارزیابی در سطح کلان
سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری کلان و نیز ارزیابی و نظارت راهبردی کلان فرآیند اسلامی شدن دانشگاه‌ها بر پایه این سند بر عهده شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد.

شورای عالی انقلاب فرهنگی در صورت نیاز برای اصلاح و تصویب قوانین با مجلس شورای اسلامی تعامل خواهد داشت.

ب) برنامه‌ریزی و نظام اجرایی فرابخشی

شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی با استفاده از همه ظرفیت آموزش عالی و سایر نهادها و امکانات کشور مسئولیت بررسی، تصویب و ابلاغ سیاست‌های اجرایی، طراحی سازوکار تحقق اهداف، اصلاح ساختارها و فرآیندهای مربوط، به روزآوری و ترمیم، هماهنگی و انسجام در سیاست‌ها، برنامه‌ها و نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های تحول راهبردی فرآیند اسلامی شدن را بر عهده دارد و گزارش پیشرفت اجرای سند و چگونگی عملکرد دستگاه‌های مربوطه را به صورت سالانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می‌دهد.

ج) برنامه‌ریزی، اجرا و فرهنگ‌سازی ستاد

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها و جهاد دانشگاهی مسئولیت نهادینه‌سازی و اجرای سند دانشگاه اسلامی و طراحی و تدوین برنامه‌های اجرایی سند در دستگاه خود را برعهده دارند و حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این سند، برنامه‌های خود را به تصویب شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی خواهند رساند.

د) اجرا و پیگیری

دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی موظف‌اند در چارچوب سیاست‌های اجرایی شورای اسلامی شدن و مراکز آموزشی، طرح‌ها، برنامه‌ها و بازخوردهای خود را برای اجرای این سند تدوین و برای بررسی و تصویب به ستاد مربوطه خود تسلیم نمایند.

شورای عالی انقلاب فرهنگی و به تبع آن وزارتخانه‌های ذیربط و شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی بایستی حمایت دستگاه‌های رسانه‌ای و اجرایی و استمداد از آن‌ها برای فرهنگ‌سازی و پیگیری مصوبات، اقدامات لازم را به عمل آورند.

این مصوبه مشتمل بر یک مقدمه و نه فصل در جلسه ۷۳۵ مورخ ۹۲/۴/۲۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

محمود احمدی نژاد
رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی

- رونوشت به انضمام یک نسخه مصوبه، به :
- دفتر مقام معظم رهبری (مدظله العالی)
  - دفتر رئیس جمهور
  - مجلس شورای اسلامی
  - اداره کل تدوین و تنقیح قوانین و مقررات نهاد ریاست جمهوری
  - دفتر بازرسی ویژه رئیس جمهور
  - وزارت دادگستری (برای درج در روزنامه رسمی کشور)
  - هیئت نظارت و بازرسی
  - دفتر دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی
  - هیئت نظارت و ارزیابی فرهنگی و علمی
  - معاونت نظارت و راهبری مصوبات
  - معاونت حقوقی و تدوین و تنقیح مصوبات
  - دیوان محاسبات کشور
  - و معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری ابلاغ می شود

